

LUNDS UNIVERSITET
Ekonomihögskolan

(Komponent-)avskrivningar inom VA

Mattias Haraldsson,
Företagsekonomiska institutionen,
Ekonomihögskolan i Lund

2015-04-23

Kommuners investeringsverksamhet

Sveriges kommuner är för närvarande inne i en investeringsintensiv fas (Kommuninvest 2014).

- Kommunerna investerade ca 90 mdr kr 2012
- Kommun: 42 mdr, bolag: 48 mdr
- Ökade i snitt 3 % (2007-2012). Industrin inte alls (kris)

VA-investeringar uppskattas till ca 7 % (dvs ca 6 mdr), andelen större i små kommuner.

Investerings i redovisningen?

Anskaffad tillgång som:

- Kontrolleras
- Ger framtida ekonomiska fördelar/service potential
- Är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav

- Har en nyttjandeperiod överstigande 3 år
- Inte är av ringa värde

Två frågor

- Hur skall investeringen värderas i redovisningen?
- Hur skall värdet minskas i redovisningen?

Hur skall den värderas?

Värderas till anskaffningsvärde som utgörs av *inköpspris samt övriga utgifter för att få tillgången på plats och i skick för sitt ändamål.*

Hur skall värdet minskas?

Anskaffningsvärdet fördelas systematiskt över nyttjande perioden (=avskrivningskostnad) på ett sätt som avspeglar hur tillgångens värde/servicepotential förbrukas.

- Avskrivningskostnaderna ska spegla den faktiska resursförbrukningen (rättvisande bild/självkostnad).
- Samma typ av objekt/olika långa avskrivningstider beroende på var, hur och vem.

Nyttjandeperiod?

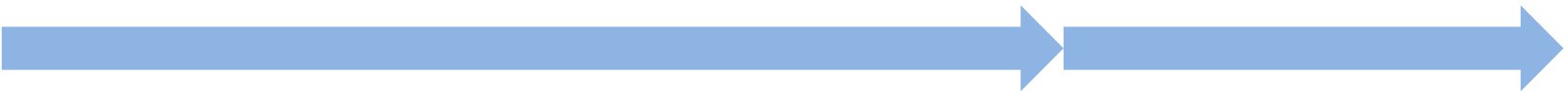
Funktionell/teknisk livslängd

Ekonomisk livslängd

Nyttjandeperiod

Vilken lista skall vi börja med?

GRUPP	EXEMPEL PÅ OBJEKT INOM GRUPPEN	AVSKRIVNINGSTID
Immateriella tillgångar	System/plattformsutveckling, programvara och systemlicenser	3–5 år
Mark		Obegränsad livslängd
Verksamhetsfastigheter av bättre kvalitet	Kommunalhus, sjukhus, barnstugor, skolor, ålderdomshem, simhallar, sporthallar, ishallar	33–50 år
Verksamhetsfastigheter av sämre kvalitet	Industribyggnader, förrådsbyggnader, temporära byggnader, baracker	10–33 år
Fastigheter för affärsverksamhet	Stationsbyggnader, parkeringshus, hallar, master	20–33 år
Fastigheter för affärsverksamhet	<i>Markanläggningar</i> Vatten- och avloppsledningar, kaj, stenbryggor	33–50 år

Avskrivningar

– avgränsning, värdering och nyttjandeperioder för immateriella och materiella anläggningstillgångar

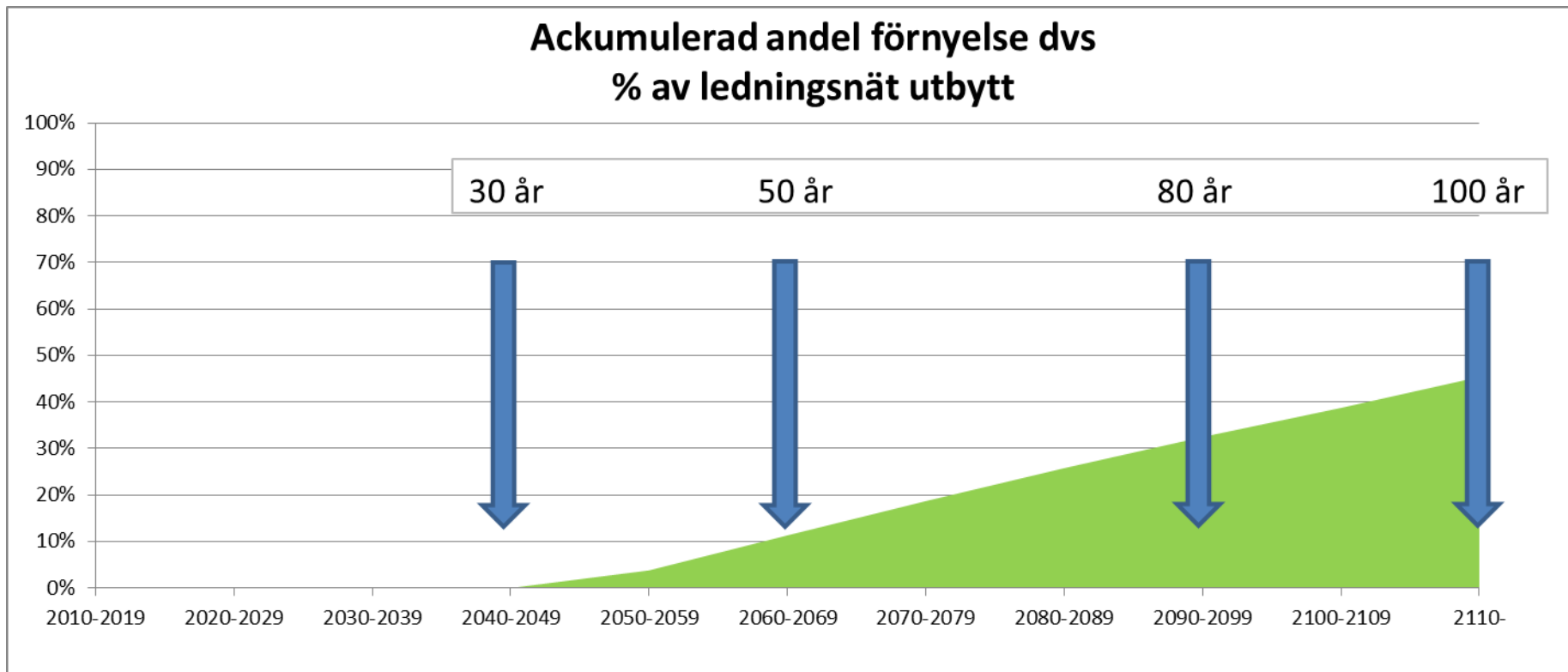
Tabell 3-4 Antagna livslängder för olika ledningsmaterial.

Material och åldersfördelning för Sveriges VA-nät och framtida förnyelsebehov

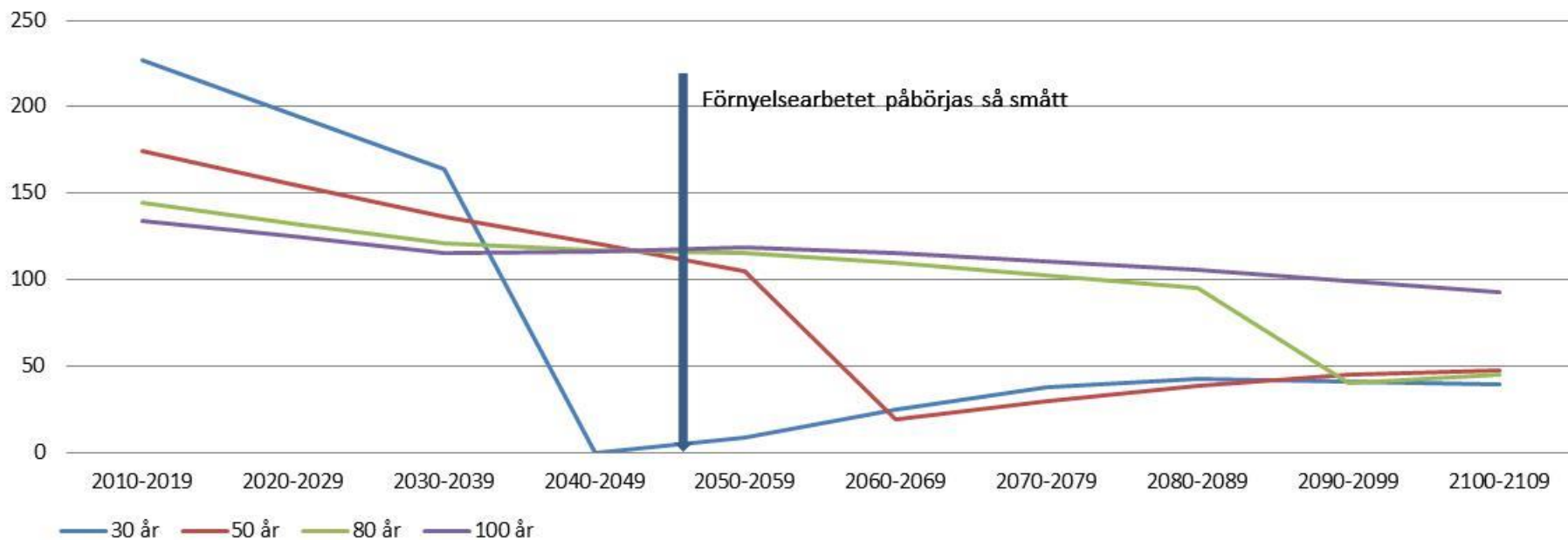
Annika Malm
Gilbert Svensson

	100% ligger kvar i	50% ligger kvar i	10% ligger kvar i
0	20–40 år	80–110 år	110–150 år
0	30–50 år	90–120 år	120–160 år
0	20–40 år	40–60 år	60–100 år
0	40–60 år	110–140 år	140–180 år
PE	40–60 år	110–140 år	140–180 år
PVC < 1970	20–40 år	40–60 år	60–80 år
PVC > 1970	30–50 år	80–130 år	120–160 år
Övrigt/okänt	20–40 år	80–110 år	110–150 år
Nya och förnyade ledningar	40–60 år	110–140 år	140–180 år

Effekter av investeringspucklar och avskrivningstider

Totala kostnader i resultaträkningen

Komponentavskrivningar

Komponentavskrivningar

Förtydligad normering:

- Rådet för kommunal redovisning och Bokföringsnämnden har infört ett ***explicit krav på att tillämpa komponentavskrivningar*** vid redovisning av anläggningstillgångar.
- Motiv: bättre avspegla hur tillgångars värde och/eller servicepotential successivt förbrukas (givet linjär metod)

Vad är komponentavskrivningar?

- Komponentavskrivning är när man delar upp en tillgång i komponenter (mindre beståndsdelar) som skrivs av baserat på komponentens individuella nyttjandeperiod.
- Tillämpas på sk sammansatta tillgångar
- Problem: Normgivningen ställer krav på införande av komponentredovisning, men lämnar inte någon egentlig vägledning till *hur* det skall gå till i praktiken.

Exempel - Frågeställningar

- Vilka anläggningar (tillgångar) är aktuella för komponentredovisning?
- Vad är en komponent avseende på begreppen:
 - betydande?
 - väsentlig skillnad i förbrukning?
- Hur skall komponenterna grupperas?
- Hur skall vi hantera historiken?
- Hur hantera nyttjandeperioder och utbyten?

Relevanta anläggningar inom VA?

- Vattenverk
- Reningsverk
- Tryckstegringsstation
- Pumpstation
- Ventilkammare
- Vattentorn
- Vattenreservoar
- Kontor, garage, förråd etc

Vilka anläggningar (tillgångar) är aktuella för komponentredovisning?

- Vägledning: Anläggningstillgången skall bestå av *betydande komponenter vars skillnad i förbrukning är väsentlig.*
- ”påverkan på resultatet vid utbyte av komponent till mäts stor vikt” (SKL, 2014, s. 34).

Få har tagit ställning till denna fråga. Några exempel:

Separat avskrivning, s.k. komponentavskrivning, ska tillämpas på anläggningar vars totalkostnad överstiger 10 prisbasbelopp

Vi har valt att komponentfördela de byggnader som har ett betydande restvärde. Betydande värde är över 100.000 kr.

Vid de seminarier som arrangerats har diskussionerna förts kring anskaffningsvärden mellan 0,5 mkr och en 1 mkr.

Vad är en betydande komponent?

- Inget regelverk ger någon större vägledning om vad som kan räknas som en betydande komponent.

Baserat på de upplägg som studerats så finns det flera modeller som identifierar komponenter/komponentgrupper som utgör 1-5% av anskaffningsvärdet.

Detta kan vara rimligt då det kan handla om väsentliga belopp på stora objekt.

Men det accentuerar också frågan om att ta ställning till nominella värden för komponenter, t.ex. minst X tkr, som komplement till procentuella bedömningar.

Vad är en väsentlig skillnad i förbrukning?

- *Skillnaden* skall bedömas i förhållande till den *betydande komponent* som har längst nyttjandeperiod.
- Inget regelverk ger någon större vägledning om vad som kan räknas som en väsentlig skillnad i förbrukning.

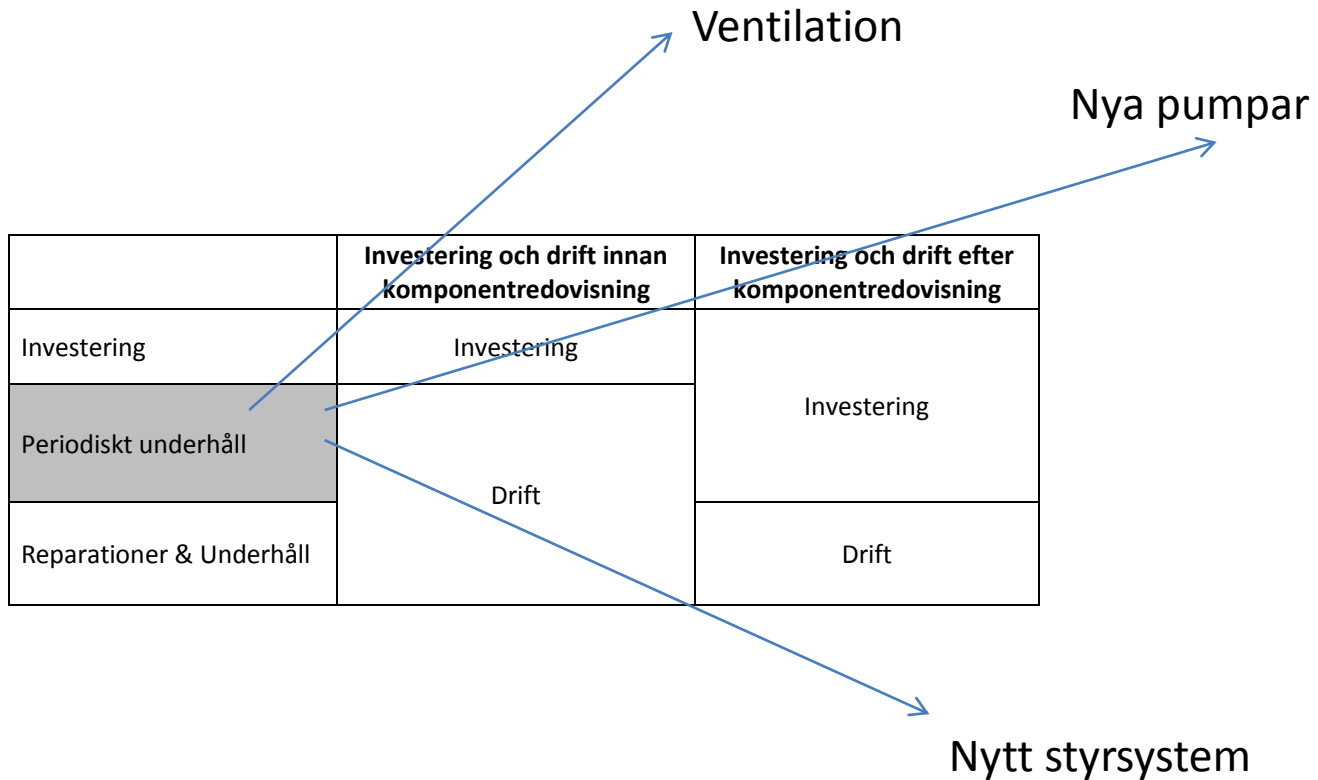
I de komponentmodeller som ingått i denna studie har anläggningar (t.ex vattenverk, avloppsverk, pumpstationer) med långa nyttjandeperioder ("stommen") på 50 år eller längre börjat med nästa grupp av komponenter kring 30 till 40 år i nyttjandeperiod.

Detta indikerar en praxis att skillnaden är åtminstone 10 år jämfört med komponenten ("stommen") med längst nyttjandeperiod.

Andra perspektiv på identifieringen av komponent?

- Anpassning till underhållsplan
- Åtgärdas i ett sammanhang
- Är den livslängden förutsägbar (eller slumpmässig)?
- Hantering av utbyten/utrangering (kontroll)?

Investering eller drift

Underhållsplan

Reinvesteringsobjekt = Komponenter

- Byggnad
- Maskiner
- Instrument
- El och ställverk
- Styr och regler
- Ventilation och Värme
- Etc

Komponentindelningen - åtgärdas i ett sammanhang.

En stor pumpstation renoveras för 10 mkr.

Generellt arbetar huvudmannen med Komponent Rörgalleri 30 år och Komponent Pump 25 år.

Pumparna anskaffades för 1,2 mkr (tre stora pumpar)

Rörgalleriet anskaffades för 800 tkr.

Men när det gäller pumpstationer anses det rationellt att byta alla pumpar och rörgalleriet vid ett tillfälle när det är dags att byta ut pumparna.

Därför skapas en sammanslagen komponent med rör och pumpar tillsammans. Komponenten får samma nyttjandeperiod (25 år) då dessa pumparna styr när allt kommer bytas ut.

Exempel

Införande

Kommuner:

- Succesiv tillämpning tillåts. Börja med högt bokfört värde och lång kvarvarande nyttjandeperiod.
- Lägg upp en plan.

Generellt hur har man tänkt

- Identifierat gränsvärden för restvärde i bokföringen (100-500 tkr)
- Satt gränser för kvarvarande nyttjande period (t ex 10 år)
- Bildat projektgrupper med tekniker, projektörer och arbetsledare
- Identifierat ett antal grundkomponenter

VA-verk och pumpstationer etc. är byggda under olika tidsepoker och är i olika skick. Utöver detta skiljer det sig mycket åt vad som är gjort i anläggningarna. Det handlar ej heller om väldigt många objekt.

Därför har man inom VA-sektorn arbetat med många individuella utredningar.

För att identifiera fördelning av bokfört värde på komponenter samt bedöma kvarvarande nyttjandeperioder har följande gjorts:

- Genomgång av anläggningsregister (vad har gjorts)
- Genomgång av betalningsplaner, projektpärmar, uppföljning av projekt
- Äldre anläggningar, kvalificerade bedömningar

Exempel

Efterlysning!

Omdanande va-projekt som genomförs i samverkan mellan olika aktörer

(offentliga så väl som privata)!

Avslut

Mattias Haraldsson

mattias.haraldsson@fek.lu.se

070-612 76 00